

ШОСОН

Часопис ученика и наставника ШОСО „1. новембар“ у Чачку

ШОСОН

Часопис ученика и наставника
ШОСО „1. новембар“ у Чачку

Издавач:

ШОСО „1. новембар“
Чачак, Булевар Вука Караџића 9
www.soso1novembar.edu.rs
soson1novembar@gmail.com

За издавача:

Милорад Ђондрић, директор

Уредници:

Кристина Папић, спец. граф. инж.
Љиљана Марић, психолог
Драган Луковић, спец. граф. инж.

Наставници сарадници:

Милорад Ђондрић, Ана Богдановић, Данијела Ђикић,
Сандра Словић, Анкица Перовић, Анђела Марковић,
Кристина Папић, Драган Луковић, Љиљана Марић,
Вера Курђубић, Александар Николић, Ирена Пајовић,
Весна Николић, Раде Струњаш, Биљана Ирижанин

Ученици сарадници:

Тијана Милосављевић VI₂, Владе Курђубић VI₂,
Урош Ђериман II₁, Никола Пантелић II₁

Лектура и коректура:

Милада Граховац, маст. проф. спр. јез. и књиж.

Дизајн и компјутерски слог:

Ана Секулић, спец. граф. инж.
Кристина Папић, спец. граф. инж.
Драган Луковић, спец. граф. инж.

Фотографија на насловној страни:

Биљана Ирижанин

Фотографије преузете са сајта:

Designed by Freepik

Штампа:

„LuxDruck“ – Чачак

Тираж: 300

УВОДНА РЕЧ

После 29 година рада у школи за ученике са интелектуалним сметњама у развоју, дају себи за право да неке ствари назовем правим именом.

Инклузивно образовање са којим се кренуло школске 2010/2011. године, када су у питању деца са интелектуалним сметњама у развоју, је велики промашај. Овакав вид образовања може да функционише код особа са другим сметњама у развоју а очуваном интелигенцијом (глуви и наглуви, слепи и слабовиди...).

Да би овакав систем образовања могао да функционише требало је извршити едукацију целог друштва (родитеља, наставника, ученика). Код нас је то урађено са едукацијом инклузивних тимова школе са 3-5 чланова у трајању од једног до два дана.

Поређења ради, предметни наставници који раде у школама ученика са сметњама у развоју морали су по закону да се оструче на Дефектолошком факултету (ФАСПЕР) са 240 часова из девет предмета.

Овако је родитељима дато апсолутно право да одлучују коју школу хоће да њихово дете похађа и лажна нада да њихова деца са интелектуалним сметњама могу савладати програм редовних школа применом прилагођених програма и ИОП-а 1 и ИОП-а 2 (да, али само један мањи број деце).

Наставници у редовним школама неприпремљени са минимално знања или нимало, за овакав вид рада, наилазе на велике проблеме у раду, а и врло често на неразумевање родитеља. Директори школа користе могућност да са два ученика по ИОП-у 2 (рачунају се као шест ученика) колико по закону могу да имају у једном одељењу, допуне број ученика за формирање одељења.

Сада у школама за образовање ученика са сметњама у развоју имате већи број ученика са аутизмом (који немају вербалну комуникацију) и вишеструким сметњама за које је учење два страна језика, физике, хемије могу рећи немогућа мисија.

Надзор школа врше колеге које нису дана провели у школи ученика са сметњама у развоју нити одржале „понеки час“. Изричу вам одређене мере, а када их питате како то да спроведете они наравно немају прави одговор.

Тако сам и ја, као директор школе, добио обавештење да тим који је вршио спољашње вредновање код нас у школи није требало да буде код нас јер се за наше школе образују други тимови.

И да закључим ово своје писаније, надам се да ће акциони план, који је предложила заједница наших школа, бити усвојен и почети да се примењује у наредним годинама.

САДРЖАЈ

Актуелно	4
Додатна дефектолошка подршка	4
Свечаности	6
Свети Сава	6
Дан школе	6
Значајни датуми	7
Међународни дан особа са инвалидитетом	7
Међународни дан толеранције	7
Светски дан особа са Дауновим синдромом	8
Светски дан особа са Аутизмом	9
Празници нам стижу	10
Нова година	10
Професионална оријентација	11
Сајам школског издаваштва	11
Посета штампарији	11
Активности	12
Дечија недеља	12
Интегративни дан	13
Медицински кутак	14
Мере превенције у време пандемије	14
Матуранти	15
Занимљивости	16
Дислексија	16
Спортске активности	18
Пројекти	19
Новоформирана новинарска секција	19
Запослимо бивше ученике	20
Удружење за помоћ МНРО	21
Наши пријатељи	22
Предшколци	22
Дивац фондација	22
Руке знају да говоре	23

ДОДАТНА ДЕФЕКТОЛОШКА

Изнад свега концепт подршке заснива се на индивидуалном раду и јединственом приступу сваком детету. Упознати ученика и препознати његове јаке стране на којима ћемо градити и стицати нове вештине и знања.

Обухвата скуп едукацијских и рехабилитацијских активности дефектолога, различитих специјалности: олигофренолога, соматопеда, реедукатора психомоторике, логопеда, којима се подржава и унапређује целокупан развој и учење деце, ученика и одраслих са сметњама у развоју који стичу образовање и васпитање у установама које немају запосленог дефектолога.

ЦИЉ РАДА ДЕФЕКТОЛОГА У ДОДАТНОЈ ПОДРШЦИ

Циљ спровођења дефектолошке подршке из наше школе јесте да покушамо да се приближимо визији „Школе по мери детета“ и утичемо својим искуством, знањем и залагањем, да превазиђемо све баријере које се постављају пред сваког ученика родитеља, учитеља, наставника који су се сусрели са инклузијом у нашем образовном систему. То се трудимо да остваримо преко нашег СТИО тима и мобилног СТИО тима.

Прошле године стигао је велики број захтева из редовних школа, услугом додатне дефектолошке подршке, било је обухваћено 18 ученика. Сваки ученик је имао индивидуалну наставу два часа седмично. Ове године се наставља пружање ове услуге истом динамиком без обзира на постојећи „КОВИД“ изменјени начин спровођења наставе.

ШТА РОДИТЕЉИ ТРЕБА ДА ЗНАЈУ?

Сваки родитељ детета са сметњама у развоју и инвалидитетом пре свега може се информисати у нашој школи у вези са дилемама и многим недоумицама које носи инклузивни програм образовања у конкретној пракси. Може се директно, саветодавно обратити нашем

СТИО (стручни тим за инклузивно образовање) и добити прецизне информације о правима ових ученика у образовном систему, процедурама стицања права на коришћење додатне дефектолошке подршке, условима и предностима за одвијање наставе у нашој школи, али и раној интервенцији и превенцији код предшколске популације.

Родитељи су кључни партнери у инклузивном образовању. Постоји много примера наше добре школске праксе, уз помоћ родитељске воље и системске подршке установе на свим нивоима дететовог развоја и образовања.

Током школске године остварујемо:

- стални контакт са родитељима и афирмација њихове улоге у васпитно-образовном систему;
- давање смерница за рад код куће;
- упућивање на сарадњу са стручњацима различитих профила из других установа.

ПОДРШКА

• Хелен Келер о својој учитељици Ен Саливан

Када је говорила о Ен, казака је да је суштина свега што ју је научила била љубав. Захваљујући љубави и стрпљењу савладала је све препреке, водила нормалан живот, знала да плива, весла, једри на води. Возила је тандем бицикл, играла шах, пасијанс, волела животиње, гајила псе. Ценила је и уживала у многим уметностима, као што су вајарство и позориште. Што је најважније од свега никада није скидала осмех са лица. Љубав је била та која је Хелен Келер водила кроз цео живот. Љубав је била њено шесто чуло.

БЕНЕФИТИ НАШЕГ АНГАЖМАНА У ПОДРШЦИ УЧИТЕЉИМА, НАСТАВНИЦИМА И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА ИЗ РЕДОВНИХ ШКОЛА

Још једна важна и незаобилазна карика у коначној реализацији ИОП наставних програма, и јасне слике педагошког профиле ученика са сметњама у развоју јесте управо наставни кадар и педагошка служба сваке редовне школске установе.

Укључивање наших дефектолога од самих почетака увођења инклузивног наставног процеса у виду додатне подршке типично-масовним школама на нивоу чачанске општине и вишегодишње искуство наших дефектолога показује да је присутна значајна улога дефектолога у сваком сегменту и циклусу образовања ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Пре свега постоји саветодавна улога у спровођењу наставе и складу са дететовим капацитетима и способностима као и заједничко превазилажење комуникативних, физичких и психосоцијалних баријера обезбеђивањем прилагођених просторних, методских и конкретних средстава за рад, специјализованих материјала и асистивних технологија.

Закључујемо из свега наведеног све присутнију потребу и важност постојања и улоге дефектолога као сталног члана тима и сарадника у редовним школама у образовању ученика са сметњама у развоју.

ЗАТО, НЕ ОДУСТАЈТЕ ОД ЊИХ, ЈЕР НИКАДА НЕ ЗНАТЕ
КАКО ВЕЛИКИ ЉУДИ МОГУ ДА ПОСТАНУ!

СВЕТИ САВА И ДАН ШКОЛЕ

СВЕЧАНОСТИ

Празник Светог Саве је један од највећих породичних празника у српском народу, светкују га многе занатлије, а проглашен је и за школску славу. На овај дана Свети Сава је окончао свој живот и црква је установила да се овог дана обележава његов живот и дело.

Почетком XIX века је спевана позната „Химна Светом Сави“ а законом из 1840. године Савиндан постаје општа школска слава у Србији. Од 1945. године, указом тадашњих власти, забрањује се прослава Светог Саве све до деведесетих година прошлог века када се поново враћа као школска слава.

На дан Светог Саве 2020. године ученици, наставници и остало особље школе „1. новембар“ окупили су се у фискултурној сали где је свештеник пресекао славски колач. Директор је поздравио све присутне и честитао славу, а затим је прослава настављена пригодним програмом који су припремили ученици и наставници. Све је било у духу светосавља, рецитације, песме и скочеви. На крају представе сви заједно смо отпевали химну Светом Сави, а затим су се сви присутни послужили славским колачем и житом. За ученике је припремљено послужење и дружење.

Сваког првог новембра у нашој школи је свечано. Славимо Дан школе! Цео септембар и октобар смишљамо и вежбамо како да тај догађај прославимо на што лепши начин. Последњи Дан школе обележен је уз присуство ученика, родитеља, пријатеља и запослених у нашој школи. Тема приредбе су била занимања, па су ученици, мали и велики, маштовито приказали чиме би то у животу желели да се баве: доктори, зубари, пекари, певачице и балерине.

А како би показали колико здравље и спорт имају важну улогу у нашем животу, ученици су извели и кореографију уз песму „Ми смо спортисти“.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

ЗНАЧАЈНИ ДАТУМИ

3. децембар, обележава се од 1992. године, када је Генерална скупштина УН усвојила резолуцију којом се све земље позивају на обележавање тог дана с циљем да се унапреди и омогући особама са инвалидитетом једнако уживање људских права и равноправно учешће у друштву. Тада је повод да се скрене пажња на проблеме с којима се особе са инвалидитетом суочавају, а то су пре свега сиромаштво, висока стопа незапослености и искљученост из друштва. Лајтмотив овогодишњег обележавања овог датума је укинути баријере и отворити врата за инклузивно друштво и развој за све. Тог дана нашу школу су посетили ученици Тамара Теофиловић и Милош Кучковић и приредили ученицима млађих разреда занимљив музички програм. За ученике старијих разреда организован је спортски дан у фискултурној сали. У оквиру пројекта „Медијска невидљивост особа са инвалидитетом“ организована је новинарска радионица, а гошћа нам је била Силвија Пашајлић, новинарка РТС, која је снимила прилог о начину на који обележавамо овај значајни датум који је емитован на Јавном сервису.

ДАН ТОЛЕРАНЦИЈЕ

обележио је Ученички парламент. Тог дана су нам у посету дошли ученици Школе за средње образовање из Гуче са својом професорком Јеленом Швабић и педагогом.

Професори ШОСО „1.новембар“

су им приказали краћу презентацију о нашој школи. Ученици из Гуче су испричали причу „Дуга“ која говори о толеранцији и једнакости, а потом су сви заједно направили постер који је поклоњен нашим гостима. Наши средњошколци су са својим друговима заједнички правили мурал од чепова, а затим им показали просторије школе и нову фискултурну салу.

СВЕТСКИ ДАН ОСОБА СА ДАУНОВИМ СИНДРОМОМ

Светски дан особа са Дауновим синдромом почeo је да се обележава 2006. године, а 21. март симболично је изабран за тај дан јер је у основи тог стања присуство 3 хромозома уместо 2 хромозома, на 21 хромозомском пару. Симболично тога дана неки људи носе различите шарене чарапе као подршку кампањи „Пуно чарапа“ која је покренута да би подстакла људе да започну разговор о различитости, јединствености, укључености и прихватању.

Ученици наше школе су се одазвали позиву и учествовали у ликовној активности осликавања шарених чарапа и дали допринос овој акцији. У складу са дигиталном наставом као последицом вируса и ову манифестацију смо обележили уз помоћ послатих радова наших ученика. Као и до сада су показали оригиналност и креативност уз велики одзив. Као посебни гости били су наши најмлађи другари средња група, вртић „Мали капетан“ васпитачица Катарине и Зорице, где морамо похвалити учешће целе групе, свих 25 малишана. Позив су прихватили и гости ученици IV разреда ОШ „Свети Сава“ учитељица Валентина са својим ученицима и ученици III разреда ОШ „Др Драгиша Мишовић“ учитељица Тамара са својим ученицима. Слике шарених креативних чарапица су постављене на facebook страницу школе.

Свим учесницима велико хвала на великому одзиву, а посебна похвала за све радове ученика наше школе.

СВЕТСКИ ДАН ОСОБА СА АУТИЗМОМ

Маскенбал против короне се звао догађај којим смо 2. априла 2020. године, у складу са околностима и дигиталном наставом, обележили наш традиционални маскенбал.

Позив за овај маскенбал је изгледао овако:
„Улепшајмо ове дане сваком детету из наше школе... Одлутајмо у свет маште уз малу помоћ маме, тате... Да сви овај дан по осмесима памте. Индивидуалне или породичне маске осмислите и фотографије шаљите у вибер групу својих наставника“

Ученици наше школе су се одавали позиву и учествовали у маскенбалу, као и наставници наше школе. Посебно морамо поменути учешће наше бивше колегинице, Јане Радоњић Ђорђевић, која живи у Шведској и гошће из Салзбурга Јулије Шиндић. Од колега посебне похвале су добиле маске породице Митровић (ликови из цртаног филма о Попају), Бильјане Ирижанин (црно-бели свет), Вање Радовановић (војник), Александра Николића (молер), Ане Богдановић са ћеркицом од три године (сликарка и бака).

Као и до сада сви су показали оригиналност и креативност уз велики одзив. Посебни гости били су ученици 3. разреда ОШ „Др Драгиша Мишовић“, а поред њих су учествовали и предшколци вртића „Мајски цвет“ са васпитачицом Сидом Арсић. Посебно треба поменути велики одзив деце из вртића „Мали капетан“ који се одазвао са свим својим групама из 10 соба. Слике су постављене на facebook страницу школе. Сви учесници су победници, а наша жеља да се идуће године сви скупа окупимо на Градском тргу и заједно обележимо овај дан.

НОВА ГОДИНА

- У новогодишњој атмосфери, уз музiku и неизоставно сликање са
- Деда Мразом, ученицима наше школе додељени су бесплатни
- пакетићи. Свечана додела организована је крајем децембра у
- фискултурној сали школе. Студенти са Факултета Техничких наука
- из Чачка обрадовали су наше ђаке још једном поводом Српске
- нове године. Пријем студената организован је половином јануара
- такође у фискултурној сали школе.

САЈАМ ШКОЛСКОГ ИЗДАВАШТВА

Седми сајам школског издаваштва Моравичког округа одржан је 13.12.2019. године у ОШ „Бранислав Петровић“ у Слатини. На сајму је учествовало 15 установа.

Представници наше школе су поред психолога школе Љиљане Марић, били и наставници практичне наставе Драган Луковић, Ана Секулић и Кристина Папић, као и ученик првог разреда средње школе Никола Пантелић и ученице трећег разреда средње школе Радица Рајчевић и Марина Поповић.

Школе су на сајму имале обавезу да уреде свој штанд и да гласају за најбољу сајамску промоцију на гласачким листићима које је припремила Школска управа.

Радови које смо изложили на сајму били су радови ученика наше школе – ручно шивени књижни блокови, корице, флајери, плакати, кесе, као и часопис „ШОСОН“.

Највише гласова добила је ОШ „Горачићи“ из Горачића и награда је уручена на сајму.

За остале категорије „Најбољи основношколски лист“, „Најбољи средњошколски лист“, „Најбоља публикација специјалне намене“ и „Издавачки подухват године“ награде су уручене у недељи уочи Савиндана. Наш часопис је похваљен у категорији „Најбољи основношколски лист“.

ПОСЕТА ШТАМПАРИЈИ

Дана 17.01.2020. године посетили смо штампарију „LUXDRUCK“ где је наставник практичне наставе, Драган Луковић, говорио о теми „Упознавање са унутрашњим транспортом и дорадним машинама“.

За време посете ученици су упознати са књиговезачким ножем „POLAR 92“ где су имали прилику да уз помоћ наставника на њему изводе операцију сечење табака. На машини за савијање гледали су савијање формата А4 на формат А5 од 80 gr. Такође су присуствовали току штампе једне

боје на штампарској машини „ROLAND PRAKTIKA B3“ и видели су како се на машини за штанцовавање штанцују кругови пречника 80 mm и управљали су вилјушкарима уз помоћ наставника.

ДЕЧИЈА НЕДЕЉА

Ове године Дечија недеља је обележена низом активности.

Први дан смо назвали „Слатки дан“. За њега су се потрудили: Драгана Гојковић (Гагине мини крофнице), Биљана Сретеновић (Медени колачи), Јелена Јолић и гости Анђелка Јововић (Чоколадни залогаји).

Деца су уз музiku, игру и слаткише уживају у школском дворишту.

У среду, 9.10.2019. године, поводом Дечије недеље ученици од петог до осмог разреда са својим наставницима посетили су ОШ „Др Драгиша Мишовић“.

Учитељица Тамара Глишовић нас је дочекала са представом „Љубав, ах лъбав“.

Лепо дружење завршили смо заједничким осликовањем „Дрво пријатељства“ и поделом симболичних поклона нашим ученицима.

У четвртак, 10.10.2019. године, поводом Дечије недеље, ученици од петог до осмог разреда са својим наставницима посетили су ОШ „Војвода Степа Степановић“ у Горњој Горевници. Обишли смо школу, а дружење наставили у школској сали кроз:

- плес са балонима;
- игра „Музичке столице“;
- „Ко ће пре?“(полигон);
- заједнички плес уз песму „Деца су украс света“.

У оквиру Дечије недеље , 9.10.2019. године, организован је одлазак у Научно-технолошки парк. Организатори посете били су чланови Ученичког парламента. Посета је реализована са ученицима средњег обазовања и њиховим разредним старешинама.

Ученици су имали прилику да виде 3Д штампач и да поразговарају са студентима Факултета техничких наука у Чачку, који се баве истраживањем ове гране штампарства. Објаснили су нам како тај штампач ради, шта је то што они штампају, како то изгледа и која је примена у индустрији. Разговарали смо о томе шта бисмо ми направили да имамо такав штампач. Након тога смо отишли да видимо како раде виртуелне наочаре. Ученици су имали прилику да их испробају.

ИНТЕГРАТИВНА НАСТАВА

Почетком претходне школске године смо припремили и одржали интегративан дан, уз подстицање и контролисање рада ученика, узимајући у обзир њихова приметна ограничења.

Тема овог наставног дана је била ПЧЕЛА - грађа и карактеристике, која је обрађена кроз међусобно повезивање наставних садржаја из српског језика, математике, биологије, енглеског језика, ликовног и музичког васпитања.

Наставу су пратили ученици различитог школског узраста, способности и интересовања. Поменуте разлике су превазилазили у складу са својим могућностима и веома успешно су сарађивали, показујући висок степен мотивисаности и задовољства у свим активностима.

Увод у интегративни дан је био час српског језика, на коме су се ученици упознали са садржајем песмице „ПЧЕЛА“, уз доминантно коришћење илустративне методе. На часу биологије смо учили делове тела пчеле, где живе, које су њихове особине и ко чини њихову „заједницу“. Час математике је био најиновативнији, задаци су били осмишљени тако да су ученици за њихова решавања користили „пчелице-роботе“. На ликовном васпитању су ученици цртали и правили пчеле од различитог материјала. Садржаје из енглеског језика су пажљиво слушали кроз активно тражење одговора, користећи припремљене слике и материјале. Осећај задовољства, активно и спонтано учење се могао приметити нарочито на часу музичког васпитања.

Искуство у раду са ученицима током примене интегрисане наставе показало нам је да деца веома мотивисано и позитивно реагују на овакав начин рада. Увиђају међусобну повезаност и корелацију садржаја из наставних предмета, лакше савлађују градиво и постижу дуготрајније знање, уз максимално ангажовање њихових капацитета.

• РОБОТИ - ПЧЕЛЕ

- Фонд Б92 је у оквиру пројекта „Битка за знање“ нашој школи донирао шест робота-пчела које помажу ученицима приликом усвајања школских знања и вештина. Пчелице помажу деци, али и наставницима, утичу на мотивацију за рад или на боље резултате рада.
- Робот у облику пчеле има капацитет да памти задате команде са командне плоче која се налази на роботу.
- Пчелице се крећу по различитим подлогама које се односе на учење слова, бројева, различитих математичких вештина, као и знања из области природе и друштва. Наставници и ученици имају слободу при креирању различитих подлога и области. Пчелице нам помажу да на нов и забаван начин стичемо нова знања.

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ У ВРЕМЕ ПАНДЕМИЈЕ

Услед ванредног стања, које је проглашено због пандемије новог вируса корона, од тог првог дана, па све до 3. јуна 2020. године, настава се одвијала онлајн. У току ванредног стања, у сарадњи са наставним особљем и школским психологом, дата су упутства родитељима и старатељима о превентивним мерама заштите од инфекције Covid-19. Одржавани су редовни контакти са родитељима и старатељима уз помоћ телекомуникационих мрежа. Од 3. па све до 22. јуна 2020. године, ученицима је пружана техничка подршка током припремне наставе и полагања завршних испита. Спровођене су мере заштите, дезинфекција обуће, дезинфекција руку 70% алкохолом, мерење телесне температуре и подела маски и рукавица.

Оно што тренутно, ученици и ми, треба да знамо о овој болести је следеће:

Инкубација болести (време од уношења вируса у организам до појаве симптома болести) траје од 2 до 14 дана (у просеку 5 дана). Лакши облици болести могу личити на прехладу (повишена телесна температура, слабост, болови у мишићима). Тежи облици болести се манифестишу упалом плућа са повишеном телесном температуром, кашљем и отежаним дисањем. У најтежим случајевима, може доћи до шока, акутног респираторног синдрома и смртног исхода.. Сматра се да је заражени човек најзаразнији док има симптоме болести (кашаль, кијање). Од Covid-19 могу оболети сви, без обзира на узраст. Тежи облик инфекције са упалом плућа и тешку акутну респираторну болест до сада су већином имале старије особе, лица са хроничним болестима и ослабљеним имунитетом. Здравствени

радници и чланови породице који лече и негују пацијенте су, због велике изложености вирусу, у повећаном ризику да се инфицирају.

Мере превенције су често прање руку сапуном и водом, у трајању од најмање 20 секунди, коришћење средства за дезинфекцију на бази 70% алкохола, ношење заштитних маски у затвореном простору, али и на отвореном, уколико није могуће обезбедити препоручену физичку дистанцу, избегавање близких контаката, посебно са особама које имају повишену температуру, кијају или кашљују, избегавање поздрављања руковањем и љубљењем, а са саговорницима одржавање раздаљине од најмање једног и по метра, често проветравање просторија у којима се борави, избегавање окупљања већег броја људи у затвореном простору. Ако кашљете или кијате, треба да прекријте уста и нос надлактицом или папирном марамицом, а ту марамицу одмах баците у канту за отпадке са поклопцем и оперете руке.

Уз мало труда, добре воље, обзира и дисциплине, могуће је, релативно безбедно, обављати скоро све активности и послове и током ове пандемије глобалних размера, за шта је пример и доказ и сам рад наше школе. Социјална дистанца не значи и не подразумева и емотивну дистанцу. Са надом да ће се, што пре и на било који од могућих начина, овој пандемији назрети крај, ми настављамо да функционишемо овако, по свим препорукама стручне и Кризног штаба, трудећи се, притом, да, како нашим ученицима, тако и једни другима што више улепшамо и олакшамо ове тешке и необичне услове рада и учења, макар осмесима, подршком и лепим речима.

Драги наши матуранти,

Лука из које сте брзо испловили, ваша школа, заувек остаје ваша. У њој ће увек остати једно место, за вас, коме ћете моћи да се вратите. Једно доба вашег живота се завршава, друго почиње. Уживајте у сваком тренутку!

Бројите своје успехе, а не проблеме и бриге.

Верујте у себе, то је почетак успеха! Река пробија стену не због своје

моћи већ због своје упорности. Живот тече, пливајте, свако својим стилом, јер баш због тога што сте тако различити сте толико јединствени!

Ми верујемо у вас и знамо да сте постали добри људи.

Будите срећни и весели, будите добри као што сте и до сада били!

Срећно!

Ваши наставници

ДИСЛЕКСИЈА

Дислексија је поремећај у учењу и стицању вештине читања и поред постојања:

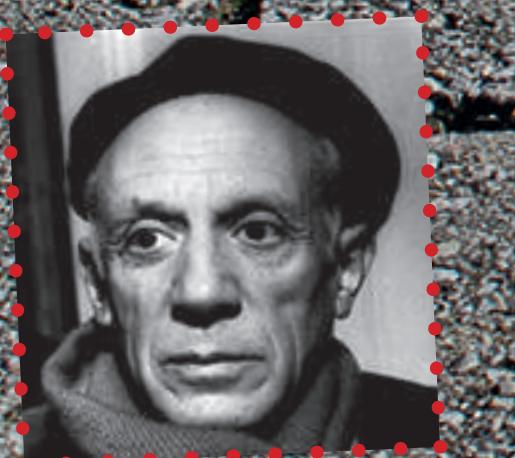
- нормалних - просечних интелектуалних капацитета;
- очуваног вида и слуха;
- развијене пажње и вербалног памћења сходно хронолошком узрасту;
- адекватне систематске обуке;
- прилагођене мотивације;
- осталих повољних едукативних, психолошких и социјалних фактора.

Развојна дислексија је стање, није болест. Са њом се рађа и живи. Уз праву стручну подршку едукатора-учитеља и логопеда и примењених посебних програма и стратегија за превазилажење тешкоћа у читању, особе са дислексијом постижу високу академска звања и успех у послу.

Узрок: До ових специфичних потешкоћа у читању долази због грешака на нивоу мозга, услед конфузне, одложене и несинхронизоване обраде говорно-језичких информација.

Учесталост јављања: Запажено је да на узрасту од 7-8 година, у почетној фази учења читања има, око 25% поших читача, али само је 5% дислексично са просечном или надпросечном интелигенцијом. Остали могу бити спори читачи или имају тренутно недовољно савладану технику читања. Пол не утиче на учесталост појаве дислексије, али је примећен већи број припадника мушких пола са сметњама у читању.

Генетска предиспозиција је присутна у већини породица дислексичара.

И ОНИ су живели, стварали и мењали свет са дислексијом: (слике Њутна, Пикаса, Ајнштајна) Леонардо да Винчи, Агата Кристи, Волт Дизни, Мајкл Фарадеј, Том Круз.

Особе са дислексијом можда имају препеку, али и шансу (дар) јер имају посебно изражене карактерне јаке стране и способности које просечан читач нема. Многи од њих су: јако радознали, креативнији, са изразитим уметничким талентом, па су неретко успешни глумци, писци, архитекте, инжињери.

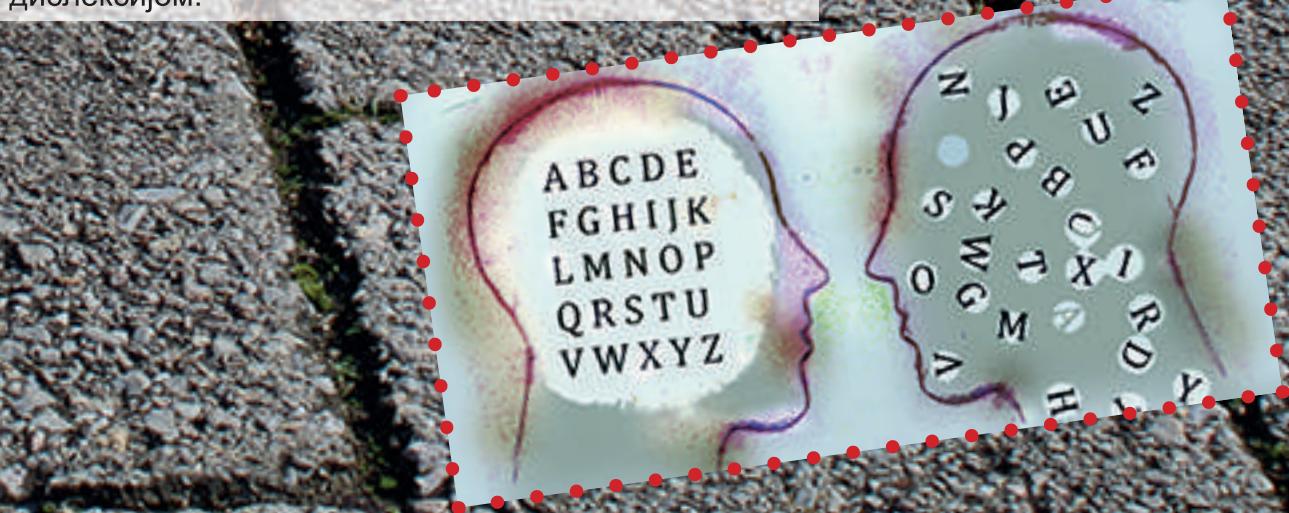

МАНИФЕСТАЦИЈА СМЕТЊИ ПРИСУТНИХ КОД ДИСЛЕКСИЈЕ

- пре свега утисак онога који слуша особу са дислексијом која чита је, да је то отежано, јако успорено, пренапретгнуто и монотоно читање;
 - немогућност меморисања слова;
 - немогућност довођења у везу слова и гласа;
 - замена визуелно и аудитивно сличних слова код звучних и беззвучних парова гласова или сличних графема (БП, БВ, ТГ, ПБ, МН, ТД);
 - замена вокала;
 - премештање, изостављање и додавање слова;
 - застој пред почетак читања;
 - тешко праћење реда и правца написаног текста;
 - кретање ("играње") слова или речи током читања;
 - огледалски изглед слова, изокренуто читање;
 - понављање првог слова, слога или делова речи, или целих речи;
 - сецкање вишесложних речи;
 - непоштовање ортографских правила, интерпункцијских знакова;
 - прескакање редова текста и стално враћање на почетни део прочитаног;
 - смањена краткорочна аудитивна меморија;
 - немогућност прављења пауза и мењања интонације и ритма при читању;
 - немогућност римовања и учења песмица напамет;
 - делимично разумевање текста, или погрешно разумевање, па чак до потпуног неразумевања прочитаног;
 - читање са „нагађањем”.

Постоје индивидуалне разлике у брзини савладавања вештине читања, а великим заостајањем у читању сматра се способност читања испод нивоа који је предвиђен за дати узраст и то две или више година заостајања, због чега се не сме тврдити и окарактерисати као дислексично читање пре завршетка другог разреда детета.

Покушајте да прочитате овај текст и схватићете какву борбу води свакодневно особа са дислексијом.

THE READING
OF A BOOK
IS A READING
OF THE WORDS
IN THE PAGES
BY THE EYES
OF THE BRAIN.
THE BRAIN
IS THE READING
ORGAN OF THE
BODY.

DI E-ELAIA

СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ

- У претходној школској години Спортски клуб „Морава“ учествовао је на следећим првенствима Специјалне Олимпијаде Србије:
 - 14.09.2019. год. Крагујевац - првенство СОС у пливању;
 - 22.09.2019. год. Зрењанин - првенство СОС у атлетици;
 - 05.10.2019. год. Врање - првенство СОС у женској unified одбојци;
 - 01-03.11.2019. год. Крагујевац- првенство СОС у боћању;
 - 17.11.2019. год. Лесковац - првенство СОС у мушким баскету 3 на 3;
 - 07.12.2019. год. Нови Сад - првенство СОС у женском баскету 3 на 3;
 - 07.03.2020. год. Крушевач - првенство СОС у пливању;

Спортски СК „Морава“ су са великим успехом наступали на свим такмичењима и тако задржали континуитет добрих резултата из претходних година што нам је и показатељ да се и даље добро ради. Добрим делом допринос у свему овоме даје и наша физкултурна сала коју смо званично добили 20.06.2019. године.

НОВОФОРМИРАНА НОВИНАРСКА СЕКЦИЈА

ПРОЈЕКТИ

Министарство културе и информисања Републике Србије су финансирало је, заједно са Џокер радијом, пројекат „Медијска не/видљивост особа са инвалидитетом у Чачку“. Новинарке, Марина Глишић и Силвија Пашајлић, одржале су пет едукативних радионица са групом садашњих и бивших ученика школе.

Полазници обуке су реализовали 40 прилога у трајању до 5 минута и они су емитовани на Џокер Накси радију.

На радионицама смо научили колико је важно да будемо у контакту са медијима и да их обавештавамо о свему ономе што радимо, о успесима које постижемо, али, и о проблемима које имамо.

Новинарске радионице су биле занимљиве и на њима смо научили како да се најбоље представимо на радију и телевизији.

Ослободили смо се треме и научили како да одговарамо на питања новинара или исто тако и да постављамо питања.

Како смо стекли почетна знања из новинарства, решили смо да их проширимо и формирајмо новинарску секцију.

Циљ новинарске секције биће развијање

- усменог и писменог изражавања
- чланова секције,
- праћење актуелних догађаја у школи,
- прикупљање материјала за школски часопис,
- упознавање са једноставним облицима
- новинарског изражавања
- (вест, извештај, интервју), учешће у штампању

на часовима практичне наставе, прекуцања текстова.

Правићемо интервјује са члановима школских екипа који су учествовали на такмичењима и извештавати о прослављању значајних датума као што су: Дан Школе, прослава Светог Саве, Дан особа са аутизмом и друге манифестације.

Учићемо и како се обрађују фотографије и пратити значајне догађаје у току школске године.

ЗАПОСЛИМО БИВШЕ УЧЕНИКЕ

Већ неколико година, НСЗ - филијала Чачак, преко Јавних радова финансира наш пројекат „Запослимо бивше ученике“.

Друштвени интерес јавног рада јесте запошљавање теже запошљивих лица, у овом случају особама са сметњама у развоју које су завршиле нашу школу. Већина ових особа потиче из социјално депривираних породица или су корисници социјалне помоћи. Поред економске користи коју они на овај начин остварују, њихово запошљавање ће утицати и на њихову социјализацију и рехабилитацију као и на подизање њиховог самопоуздања и сигурности.

Радно ангажовање ће учинити ове особе, колико је то могуће, мање зависним од непосредне помоћи и надзора уже и шире заједнице.

Задаци које смо при томе поставили су следећи:

- развијање основних навика, умешности и способности да што самосталније и одговорније брину о себи и обављају задатке у социјалном пољу, ужој друштвеној заједници и околини;
- оснапособљавање за поједине корисне послове, квалитетније провођење времена, побољшање моторно-сензорног, когнитивно-перцептивног друштвено-интеракцијског и психолошко-емоционалног функционисања;
- развијање љубави према раду и осећај корисности.

Значај за локалну заједницу огледа се у подизању нивоа бриге о особама из маргинализованих група као и у ефектима који се добију самим спровођењем јавног рада у установи која треба да буде огледало локалне самоуправе.

Дугогодишње искуство са овим пројектом нас је уверило да је то прави пут и начин да се особе са сметњама, у зависности од својих способности, на овај начин најбоље интегришу у друштвену заједницу.

УДРУЖЕЊЕ ЗА ПОМОЋ МНРО

Захваљујући ангажовању Удружења за помоћ МНРО, у току школске 2019/2020. године успели смо да реализујемо бројне ваннаставне активности попут излета, радионица, посета... Наши ученици имали су прилику да буду укључени у третман хидротерапије, који се спроводи у континуитету од прошле школске године, а који има релаксирајући масажни ефекат код деце са сметњама из спектра аутизма, Дауновог синдрома и церебралне парализе.

Радионица народне традиције под слоганом „Хајмо сви у коло“, реализована у јуну месецу посебно је обрадовала наше ученике, јер су другари имали прилику да опет буду на окупу после дуге паузе, друже се и науче нешто о српском фолклору, традиционалним инструментима и народној ношњи, као и о природним материјалима који су у ту сврху људи користили, народним песмама и играма. Опробали су се у игри, музицирању и певању. Ове радионице реализације су у сарадњи са Удружењем за неговање традиције „ЕТНОС“.

Топло лето употребила је и посета Коњичком клубу „Грива“ у Доњој Трепчи. Овом приликом, наши ученици уживали су у дружењу са животињама, посебно у јахању коња што има посебне благотворне терапијске ефекте код особа са сметњама у развоју. Кроз ову активност деца долазе до нових искустава, стимулишу се чула, истражују нове текстуре и начини кретања, а стручњаци тврде да топлота тела коња делује изузетно пријатно и умирујуће на особу која јаше, док покрети јахања делују позитивно на процесе сензорне интеграције.

Новост су и кројачке радионице које се раеализују у простору школе. Деца уче да шију најједноставније комаде попут јастучница, а цела активност осмишљена је као радна терапија и, за сада, нема економски циљ.

Треба напоменути да је цео пројекат концептиран као циклус ваннаставних активности из различитих области подржало Министарство за рад и социјалну политику уз координацију Републичког савеза удружења МНРО. Надамо се лепим садржајима и у наредној школској години!

ПРЕДШКОЛЦИ

БУДУЋИ ШКОЛАРЦИ

По одобрењу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, у нашој школи, почев од школске 2013/2014. године, реализује се припремни предшколски програм образовања и васпитања. Овај програм има за циљ да припреми дете за полазак у школу, што је нарочито значајно за ону децу која ће даље школовање наставити у ШОСО „1. новембар“. На тај начин, детету је олакшан процес адаптације на сам простор школе, организацију рада, оно се већ упознаје са наставницима и васпитачима и сам полазак у школу тако бива пријатнији, како за дете, тако и за родитеља. Васпитно-образовни рад у припремно-предшколској групи спроводи дефектолог, а садржаји и активности планирају се у складу са развојним потребама и могућностима деце уз уважавање индивидуалних разлика, примену одговарајућих метода уз креирање подстицајног окружења за учење и развој. Рад у предшколској групи употпуњен је индивидуалним корективно-превентивним радом из области логопедског третмана, реедукације психомоторике и сензорне интеграције који спроводе индивидуални наставници и стручни сарадници. У свакодневну бригу о здрављу наших ученика укључена је и школска медицинска сестра. Током боравка, деца имају обезбеђену ужину, а родитељи остварују право на надокнаду путних трошкова.

Захваљујући донацији

Организације жена Савеза Срба у Шведској, обезбеђена су средства за адаптацију новог простора за наше предшколце у коме ће они учити у дружити се од наредне школске године. Овим путем се још једном захваљујемо за подршку коју су нам пружили!

ФОНДАЦИЈА „АНА И ВЛАДЕ ДИВАЦ“

је дугогодишњи пријатељ наше школе. Захваљујући средствима које су они сакупили опремили смо Монтесори кабинет и добили једну интерактивну таблу. У време пандемије Ковид 19 ова фондација је широм Србије поделила на хиљаде пакета помоћи. Пакете основних намирница и хигијенских средстава добили су и ученици наше школе.

Ова помоћ значи пре свега, подршку и помоћ у овом периоду пандемије али и психолошки моменат садржан у племенитом чину да нас се неко сетио у овим околностима. Многи наши ученици су и без ове ситуације окренути у највећој мери својој породици и врло често су имали искуство социјалне и физичке дистанце и у „редовним“ околностима. Због тога овај хумани гест има још већу тежину.

РУКЕ ЗНАЈУ ДА ГОВОРЕ

Руке могу свашта радити,
Ни од чега добра створе.
Оне знају куле градити.
Оне знају да говоре.

А шта нам то руке кажу
Док нам усне неме стоје?

„Речи важне и велике
Немуштим се гласом кроје!“
Нашем уху су далеке
Као чулу сасвим страном,
Ал су срцу врло блиске,
Том кутку нам Богом даном.

То су речи понајлепше
Загрљајем што се зборе:
„Волим! Дајем! Праштам
теби!“,
Руке знају да говоре.

Биљана Ирижанин

Шосон

Часопис ученика и наставника
ШОСО „1. новембар“ у Чачку
soson1novembar@gmail.com